

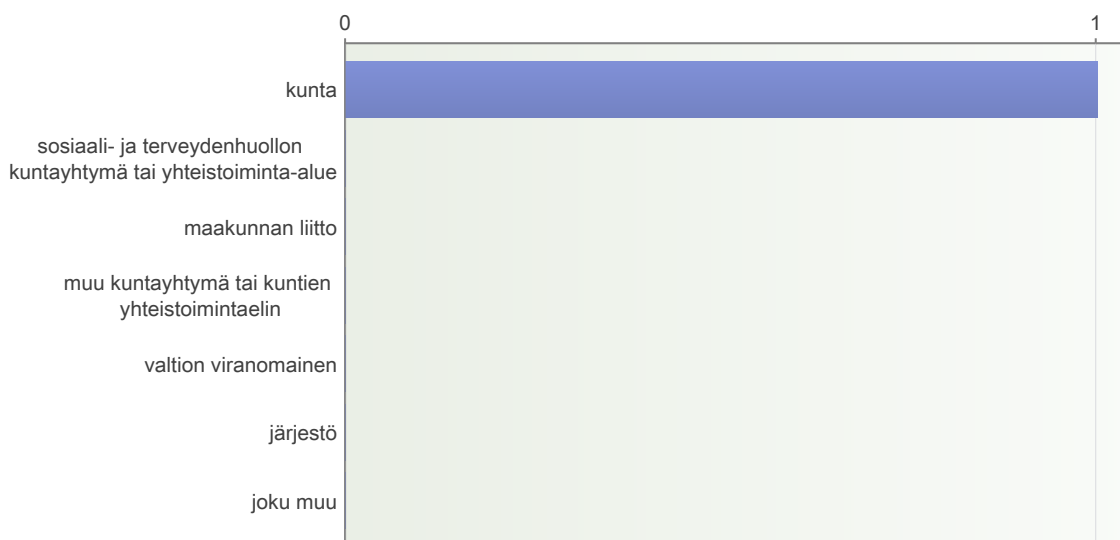
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Porvoon kaupunki	Camilla Nordström	Jukka-Pekka Ujula	7.11.2016	Kaupunginvaltuusto

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Lakiesitys ei ota riittävästi kantaa hyvinvointipalveluiden tulevaisuuteen ja kokonaisuuteen. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyvien toimenpiteiden toteutusvastuiden jakautuminen kuntien ja useiden eri toimijoiden sekä hallinnollisten tasojen välille on haasteellista. Väestön hyvinvointi- ja terveyseroja hallintomallin uudistamisella ei yksin kyetä kaventamaan. Pohdittavaksi jää, mitkä ovat lain säätämisen jälkeen peruskunnan aidot vaikuttamismahdollisuudet ja keinot kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen nykyisten resurssien huomattavasti pienentyessä ja pirstoutuessa eri hallinnon tasojen kesken.

Asukasmäärään, ikään ja sairastavuuteen perustuva maksuperuste ei kannusta kustannusten hallintaan tai ennaltaehkäisevään työhön. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut tehokkaasti hoitaneet kunnat joutuvat maksamaan aikaisempaa suuremman maksuosuuden ja vastaavasti asiat heikommin hoitaneet kunnat hyötyvät.

Kaikki kunnan järjestämät palvelut vaikuttavat kunnan asukkaiden hyvinvointiin. Sosiaali- ja terveydenhuolto edistää merkittävästi asukkaiden hyvinvointia, mutta vain omalta osaltaan. Kunnan muut palvelut, kuten opetus-, kulttuuri- ja vapaa-aika-palvelut sekä asuinympäristöön liittyvät palvelut vaikuttavat myös osaltaan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen ja sosiaalipalvelujen kysyntään. Koska vuoden 2019 alusta kunnan

talousarviota ohjataan laskennallisin perustein, kunnan taloutta joudutaan tasapainottamaan muun muassa kuntaan jäljelle jäävien kuntalaisten hyvinvointiin vaikuttavien palveluiden kustannuksella.

Sosiaali- ja terveystalouden järjestämisvastuun keskittäminen kuntia suurempiin maakuntiin tulee todennäköisesti parantamaan alueellista yhdenvertaisuutta, mikä ei kuitenkaan välttämättä tarkoita väestöryhmien välistä ja/tai yksilötason yhdenvertaisuutta. Perustuslain takaamaa yhdenvertaisuutta tulkittaessa voidaan kuitenkin esittää vahva epäily, voidaanko lakiesityksen maakuntarakenteella ylipäättään vastata uudistustyön keskeiseen tavoitteeseen. Sote-palveluiden yhdenvertaisuuden kannalta on ratkaisevaa, millaisella valinnanvapausmallilla se toteutetaan.

Koska valinnanvapautta koskeva lainsäädäntö on keskeisiltä osin ratkaisematta ja kokonaiskuva siitä on puutteellinen, on uudistamisen kansalliseen taloudelliseen tavoitteeseen mahdoton ottaa kantaa.

Kuntien osalta ei synny tilannetta, jossa koko maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntökokonaisuudesta olisi mahdollista lausua yhtäaikaaisesti ja kokonaisuus huomioiden.

Kunnille tulee varata mahdollisuus arvioida uudistusta ja lausua uudelleen kokonaisuudesta vähintään sen jälkeen, kun valinnanvapautta koskeva lainsäädäntö on valmistunut.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Lakiesityksessä kuvattu malli lisää hallinnon moniportaisuutta ja tekee järjestelmästä raskaan ja byrokraattisen. Uusi järjestelmä on nykyistä huomattavasti monimutkaisempi ja jo se luo merkittävän riskin kustannusten hillitsemiselle.

Kattavat laskelmat uudistuksen toiminnallisista ja taloudellisista vaikutuksista kunnan talouden kestävyteen puuttuvat varsinkin pidemmälle tulevaisuuteen. Kuntien talous tulee kärsimään, sillä kunnallisverotuloista siirtyy maakunnalle yli 60 %, yhteisöverotuloista noin 40 % ja peruspalvelujen valtionosuuksista noin 65 %. Kunnille jää kuitenkin kaikki velat, mikä johtaa velanhoitokyvyn heikkenemiseen. Uudistuksen rakennejärjestelyt aiheuttavat kunnille kustannuspaineita siirtymävaiheessa, ja kuntien investointimahdollisuuksien heikkeneminen vaikuttaa kielteisesti kokonaistalouden kehitykseen.

Palvelujen rahoituksen määräytymisestä julkiselle palvelunjärjestäjälle on olemassa lakiluonnokset, mutta tietoa siitä, miten raha kohdennetaan palveluntuottajille, ei ole olemassa. Tästä seuraa, että lakiluonnoksista ei voida arvioida sote- ja maakuntauudistuksen taloudellisten tavoitteiden toteutumista.

Keskeinen kustannusten hillintään vaikuttava tekijä on yhtenäisen ICT-ratkaisun aikaansaaminen. Sen aikataulut ja sisältö tulee mahdollistaa, ja sen tulee tukea koko uudistuksen tavoitteita.

Lakiesityksestä puuttuvat kaikki oleelliset integraation hyötyihin, talouteen, henkilöstöön, omaisuuteen ja alueellisiin erityispiirteisiin liittyvät vaikuttavuusarvioinnit. Ratkaisevaa on, millaiseksi maakunnan keinot ja kyky ohjata ja kehittää palvelurakennetta muodostuvat ja miten valinnanvapaus toteutetaan.

Ei ole odotettavissa, että valinnanvapausmallilla, joka on johdettavissa keväällä ja kesällä 2016 julkaistuista valinnanvapautta käsittelevistä selvityshenkilötyöryhmän raporteista, saataisiin toteutettua kustannusten hillinnän kolmen miljardin euron säästötavoite.

Keskeistä on havaita, että kustannusten kasvu on luonnollinen seuraus tilanteessa, jossa aiemmin ns. omakustanteisesti tai vakuutus pohjaisesti yksityislääkärillä käyneet asiakkaat siirtyvät maakunnan tarjoamien

palveluiden piiriin. Valinnanvapauden toteuttamisen tulee mahdollistaa se, että myös ne kansalaiset, joiden voimavarat eivät riitä oman valinnanvapautensa käyttämiseen, saavat tarvitsemansa sosiaali- ja terveystalvet riittävän varhaisessa vaiheessa.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittäväällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Esitykseen sisältyvä lainsäädäntö rajoittaa sekä kuntien että mahdollisten maakuntien itsehallintoa merkittävästi. Maakunnilla ei tulisi olemaan verotusoikeutta, vaan maakuntien talous perustuisi miltei kokonaan valtion maakunnalle osoittamaan rahoitukseen. Valtion rahoituksen on esityksessä nähty oikeuttavan maakuntien itsehallinnon olennaiseen rajoittamiseen lainsäädännössä.

Maakunnista on ollut alun perin tarkoitus luoda vahvoja organisaatioita. Maakunnat olisivat keskimäärin huomattavasti kuntia suurempia sekä kooltaan että taloudeltaan. Tästä huolimatta maakuntien itsehallinto tulee olemaan selvästi kunnallista itsehallintoa heikompaa. Näin ollen tehtävien siirtyessä kunnilta maakunnille tehtävien itsehallinnollinen ohjaus heikkenee olennaisesti.

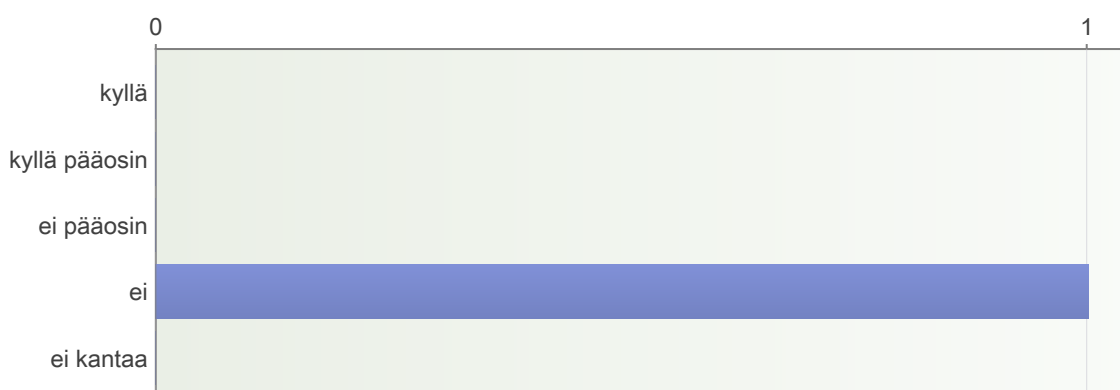
Maakuntien itsehallintoa rajoittaa lisäksi laajan valinnanvapauden mukanaan tuoma markkinaohjaus. Yleisemminkin ehdotetussa rakenteessa perinteinen hallinnollinen ohjaus väistyy ja siirrytään huomattavasti aikaisempaa enemmän markkinoiden kautta tapahtuvaan ohjaukseen, sopimusohjaukseen ja omistajaohjaukseen. Tämä voi oikein toimiessaan parantaa sekä tuottavuutta että laatua, mutta ilman useita vuosia kestäviä moniulotteisia kokeiluja ja kokemusperäistä näyttöä on lähes mahdotonta arvioida uudistuksen toiminnallisia ja taloudellisia vaikutuksia niin yksilöön kuin yhteiskuntaankaan.

Itsehallinto heikkenee myös maakunnan eri osat huomioiden erityisesti Uudenmaan väestömäärältään suuressa maakunnassa. Maakunnan päätöksenteossa tulee kiinnittää huomiota alueelliseen tasapuolisuuteen huomioiden maantieteellisesti ja asukasmääriltään erikokoiset maakunnat. Maakuntavaltuustojen valinnassa tulee varmistaa maakuntien eri osien vaikutusmahdollisuudet.

Maakuntalakiluonnos mahdollistaa asukkaiden suoran osallistumisen, mutta maakunnan tulisi luoda sille edellytykset. Uudenmaan maakunnan kokoisessa organisaatiossa tämä on erittäin haasteellinen tehtävä. Uhkana ja todennäköisenä kehityskulkuna on siten myös asukkaiden suorien vaikutusmahdollisuuksien heikkeneminen. Lainsäädäntöön edetessä tulee harkita Uudenmaan vaalipiirin jakamista useammaksi vaalipiiriksi.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

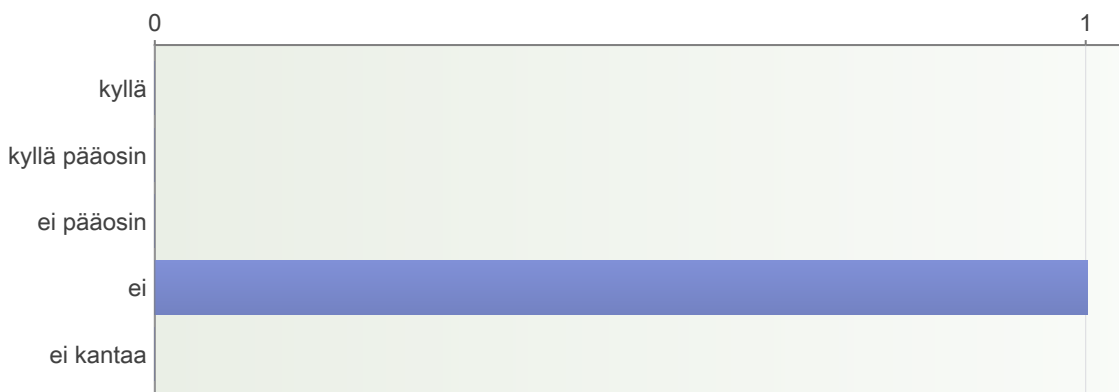

Avoimet vastaukset: ei

- Maakuntalaissa ei tule säätää tilaaja-tuottaja-mallista eikä maakunnan palvelulaitoksesta. Riittävä sääntely on, että tuottaminen ja järjestäminen tulee eriyttää. Maakunnan tulee toimia vain järjestäjän ominaisuudessa niissä tehtävissä, jotka sille määrätään. Näin erilaiset maakunnat voivat organisoitua joustavasti ja paikalliset olosuhteet ja toiminta parhaiten huomioiden.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

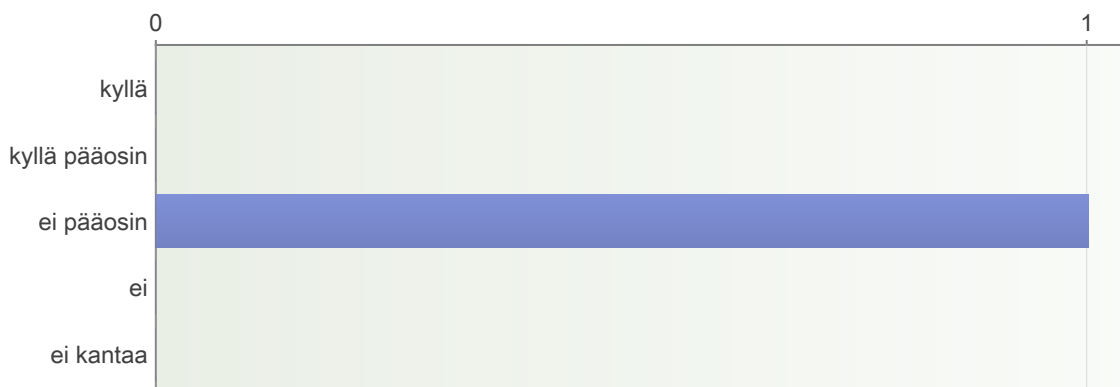
Avoimet vastaukset: ei

- Lakiesitys ja maakuntalain tehtävänä ovat epäselvät ja sen perustelut ja vaikutustenarvioinnit puutteelliset. Huomioitavaa on erityisesti, että valtion ja maakunnan kuin myös maakunnan ja kunnan välinen tehtäväjako jää perusteiltaan epäselväksi. Maakuntalain tulee mahdollistaa joustavat ja alueellisesti tehokkaimmat mahdolliset ratkaisut palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa. Terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintaa on kunnan ja toisaalta myös maakunnan vastuulla. Kunnalle osoitettu paikallinen vastuu terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä jää paljolti avoimeksi kirjaukseksi. Näin ollen määrittely siitä, mitä hyvinvoinnin edistäminen yksilöidymmin on, miten sitä käytännössä toteutetaan ja millä resursseilla kunnan tulee sitä tehdä, jää myöhemmän arvioinnin ja tapahtuvan kehityksen varaan. Yritys-, työ- ja elinkeinopalvelut ovat keskeisiä kaupunkien elinvoimalle. Työllisyyden hoidon kokonais- ja järjestämisvastuu on syytä keskittää yhdelle toimialle, joka voi olla kaupunki tai kuntien muodostama alueellinen kokonaisuus. Järjestämisvastuun mukana tulee siirtyä myös riittävät resurssit. Lakiesitystä tulee muuttaa siten, että yritys-, työ- ja elinkeinopalvelut sekä kotoutumisen edistäminen ovat maakunnan tehtäväalaa, mikäli kunnat eivät vastaa niiden järjestämisestä. Lakiluonnoksessa mainittua maakunnan tehtäväalaa, joka koskee elinkeinoelämän ja innovaatioympäristöjen kehittämistä, tulee täsmentää. Lisäksi tulee estää päällekkäisyydet kuntien vastaavan toiminnan kanssa. Maakunnan tehtäväalaa ei tule laajentaa siitä, mikä se tällä hetkellä on maakunnan liiton ja valtion aluehallinnon tehtävien osalta. Vastuuta ympäristöterveydenhuollosta ei tule siirtää maakunnalle. Kaupungeilla tulee olla mahdollisuus säilyttää ympäristöterveydenhuollon järjestämisvastuu omalla päätöksellään. Perusteluna on, että ympäristöterveydenhuolto on osa kunnallisen lupa- ja valvontatoimintojen kokonaisuutta ja sillä on selkeä rooli myös kuntien elinvoiman kannalta keskeiseen maankäyttöön. Ympäristöterveydenhuollon siirtämiseen maakuntien hoidettavaksi ei ole esitetty selkeitä tehostamis- tai laatu- perusteluita verrattuna nykytilanteeseen. Lakiesityksen mukaan maakunnan tehtäväalaan kuuluisivat kuntien alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimen järjestämisen edistäminen. Maakunnille ehdotetaan siirrettäväksi ELY-

keskusten alueiden käytön suunnittelua koskevat tehtävät, joiden muuttamista konsultoivan roolin mukaisiksi valmistellaan parhaillaan ympäristöministeriössä. Perustelujen mukaan kuntakaavoituksen edistämiseksi maakunnan tehtävänä olisi tarjota alueen kunnille asiantuntija-apua ja ajankohtaiskoulutusta sekä osallistua ennakkoliseen viranomaisyhteistyöhön ja kaavoitustoimen kehittämishankkeisiin. Ei ole esitetty selvitystä, mitä tällä tarkoitetaan, vaan tehtävä on epämääräinen. Ongelmallista kunnan näkökulmasta on lisäksi se, että sama taho, joka laatii maakuntakaavan, eli kaavan joka jo on ohjeena kuntakaavoitukselle, lain velvoittamana myös osallistuu, tarjoaa apua, kouluttaa kunnan kaavoitustoimea. Kunnallisen itsehallinnon kannalta ja paikallisen asukkaita lähellä olevan päätöksenteon kannalta tätä voi pitää erittäin ongelmallisena. Hallinnon tasojen muutos jättää epäselväksi sen, miten kaavojen toteuttamisen vastuu valtion, itsehallinnollisen maakunnan ja itsehallinnollisten kuntien välillä jakaantuu ja mitkä oikeussuojakeinot ja – valvonta ovat toimivia annettaessa myös nykyisen ELY:n tehtävät maakunnalle. Maakunnan tehtävänä on lakiesityksen mukaan mm. liikennejärjestelmän toimivuus, liikenneturvallisuus, tie- ja liikenneolot, alueellinen tienpito, maankäytön yhteistyö sekä toimintaympäristöä koskevien tietojen tuottaminen valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun. On epäselvää, mitä tarkoitetaan esimerkiksi ilmaisulla ”alueellinen tienpito”. Maantielain 10 §:n mukaan tienpitäjänä on valtio, joka vastaa tienpidosta ja sen kustannuksista sekä käyttää tienpitoa varten saatuja oikeuksia. Maantielaisissa olevan määritelmän mukaan tienpito on maantien suunnittelua, rakentamista, kunnossapitoa ja liikenteen hallintaa. Nykyisen ELY- liikenne ja infrastruktuurivastuualueen tehtävät koskevat pääasiassa tienpitoa. Liikennevirasto on osoittanut erillisellä päätöksellä ELY-keskuksille käyttöoikeuden perusväylänpidon ja maanhankinnan määrärahoihin ja ELY- liikenne ja infrastruktuurivastuualue on huolehtinut operatiivisesta tienpidosta tienpitoviranomaisena. Kysymys on, tuleeko uudesta maakunnasta nykyisten ELY:n kaltainen tienpitoviranomainen. Kokonaiskuva, roolit, vastuut ja rahoitus ovat lakiesityksessä epäselviä liikennejärjestelyiden osalta. Maankäyttö- ja rakennuslain uudistus, liikennettä koskevan lainsäädännön uudistaminen ja maakuntaudistuksen lainsäädäntötyö tulisi valmistella yhteen sovittaen ja niin, että valtion, maakunnan ja kuntien tehtäväjaosta ja vastuista olisi mahdollista muodostaa kokonaiskuva. Maakuntaudistus yhdessä maankäyttö- ja rakennuslain muutoksen kanssa kyseenalaistaa osaltaan kunnallisen itsehallinnon kaavoituksen osalta. Lakiesitysten kirjaukset johtaisivat tosiasiallisesti siihen, että maankäyttöön oikeusvaikutteisesti vaikuttava maakuntakaavoitus siirrettäisiin kokonaan pois kuntien välillisestäkään määräysvallasta. Maakuntakaavoituksen siirtäminen itsehallinnolliselle maakunnalle ei ole hyväksyttävää. Kaupunkien onnistuminen elinvoimapolitiikassa edellyttää, että niillä säilyy täysi oikeus itsenäisiin valintoihin maapolitiikassa ja kaavoituksessa. Lakiluonnoksen mukaan pelastustoimi on maakunnan tehtävääalaa. Pelastustoimen järjestämistä koskevassa lakiesityksessä pelastustoimen järjestämisvastuu esitetään siirrettäväksi viidelle maakunnalle. Ei ole esitetty vaikutusten arviointia siitä, että pelastustoimen järjestämien olisi taloudellisempaa tai toiminnallisesti tehokkaampaa maakunnan järjestämänä. Joka tapauksessa ratkaistaessa pelastustoimen järjestämisvastuuta lakiesityksen mukaisesti viiden maakunnan tehtävänä, tulee arvioinnissa huomioida eri toimijoiden oikea työnjako, taloudellinen kantokyky sekä väestöllinen kehitys eri maakunnissa. Mikäli pelastustoimen uudistamisessa päädytään pelastustoimen järjestämiseen maakunnittain, merkitsee se käytännössä muutoksia ainoastaan Jokilaakson ja Uudenmaan maakunnan alueella. Tässä tapauksessa Uudenmaan osalta tulisi erottaa palveluiden järjestäjä ja tuottaja siten, että pelastustoimen järjestämisvastuu on maakunnalla ja nykyiset pelastusalueet jäisivät omiksi tuotantoalueikseen. Samassa yhteydessä tulee selvittää ensihoidon (in house) toiminnan edellytykset.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

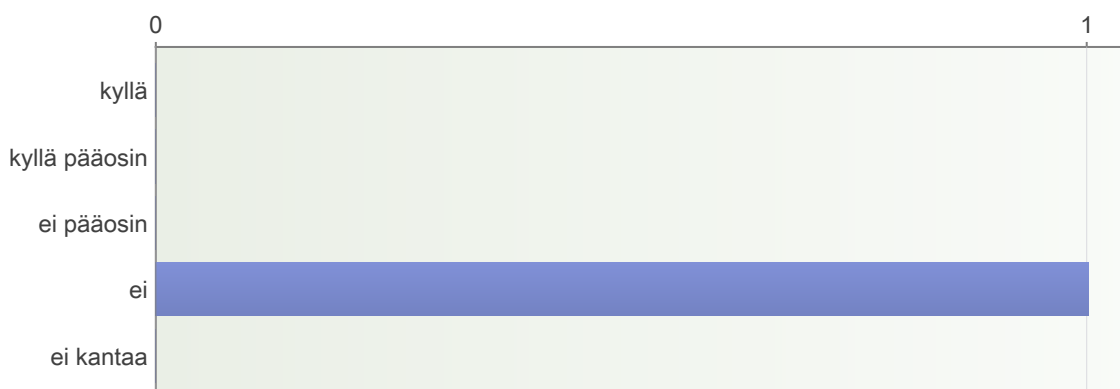

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntalakiluonnos mahdollistaa asukkaiden suoran osallistumisen, mutta maakunnan tulisi luoda sille edellytykset. Uudenmaan maakunnan kokoisessa organisaatiossa tämä on erittäin haasteellinen tehtävä. Osallistuminen tulevaisuuden kunnissa voi toteutua yhtä hyvin kuin nykyäänkin, mutta koska kuntien nyt hoitamat palvelut siirtyvät merkittävältä osaltaan maakuntien järjestettäväksi, kapenevat myös asukkaiden osallistumismahdollisuudet. Kunnilla tuskin on keinoja tasapainottaa uudistuksen aiheuttamaa päätöksenteon etääntymistä ja kuntien asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien kaventumista oman alueensa palveluissa. Maakunnallisessa päätöksenteossa tulee kuulla myös kuntien näkemyksiä alueellisissa asioissa.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

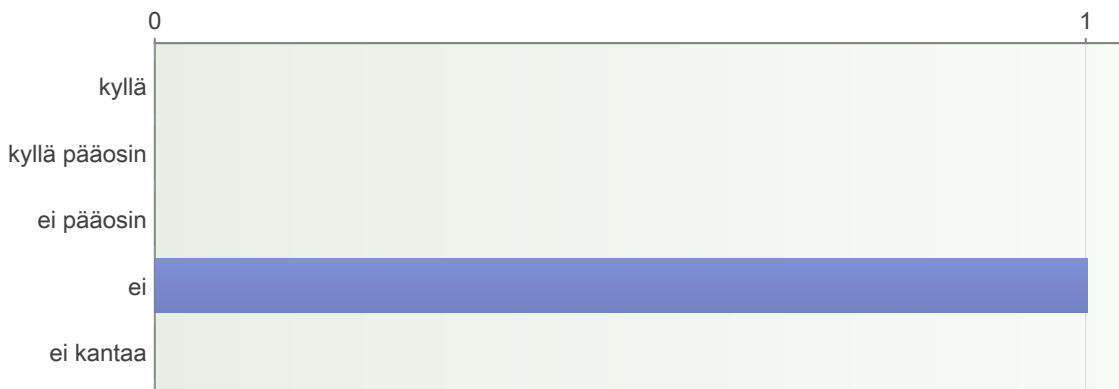
Avoimet vastaukset: ei

- Maakuntalaissa ei tule säätää tilaaja-tuottaja-mallista eikä maakunnan palvelulaitoksesta. Riittävä sääntely on, että tuottaminen ja järjestäminen tulee eriyttää. Maakunnan tulee toimia vain järjestäjän ominaisuudessa niissä tehtävissä, jotka sille määrätään. Näin erilaiset maakunnat voivat organisoida joustavasti ja paikalliset

olosuhteet ja toiminta parhaiten huomioiden. Lakiesityksen hahmottaman palvelulaitoksen seurauksena eri toimijoita, kerroksia ja rajapintoja sekä erilaisia valtuuksia ja rajoituksia syntyy niin paljon, että kokonaisuuksien hallinta käy mahdottomaksi. Uudistuksen alkuperäinen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation tavoite ei voi teoreettisestikaan toteutua. On myös todennäköistä, että eturistiriitilanteita syntyy erityisesti valinnanvapauslainsäädännön myötä. Palvelulaitos on järjestelmän toimivuuden kannalta tarpeeton ja osin jopa haitallinen. Valinnanvapauden piirissä olevat palvelut tulee vähintään irrottaa maakunnan palvelulaitoksesta ja näin saattaa palveluintegraation ehdot yhdenvertaisiksi niin julkisille kuin yksityisille toimijoille. Erityisesti on huomattava ja pidettävä demokratian kannalta haasteellisena palvelulaitoksen päätöksentekorakennetta. Mikäli palvelulaitokseen instituutiona kuitenkin jostain syistä lainsäädännössä päädytään, tulee sen ja konserniyhtiöiden aseman olla selvemmin alisteinen järjestävälle taholle. Mikäli järjestäjä ei aidosti kykene ohjaamaan tuotantoa, ohjautuu koko järjestelmä vähitellen professio- ja tuotantojohtoiseksi. Tukipalveluita koskevissa säädöksissä on olennainen riski, että valtakunnalliset tukipalvelut ovat liian suuria kokonaisuuksia toimiakseen riittävän joustavasti ja tehokkaasti. Ratkaisevaa on, millaiseksi maakunnan keinot ja kyky ohjata palvelurakennetta muodostuvat ja miten valinnanvapaus toteutetaan.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Vastaajien määrä: 1

- Julkisen joukkoliikenteen rahoituksen ja toimintaedellytysten turvaaminen ja valtion väyläverkolle sijoittuvien, kuntien liikenneturvallisuuksuunnitelmissa esitettyjen hankkeiden edistämien ovat erittäin tärkeitä. Nykytilanne on haastava, sillä kunnat joutuvat kantamaan yhä suurempaa rahoitusvastuuta valtion tieverkolla sijaitsevista hankkeista. Joukkoliikenteessä nykyisen valtionrahoituksen niukkuus ja pitkäjänteisyyden puute heijastuvat osaltaan joukkoliikennehankkeiden kilpailutukseen ja vaikeuttavat liikenteen järjestämistä.

Kokonaiskuva, roolit, vastuut ja rahoitus ovat lakiesityksessä epäselviä liikennejärjestelyiden osalta.

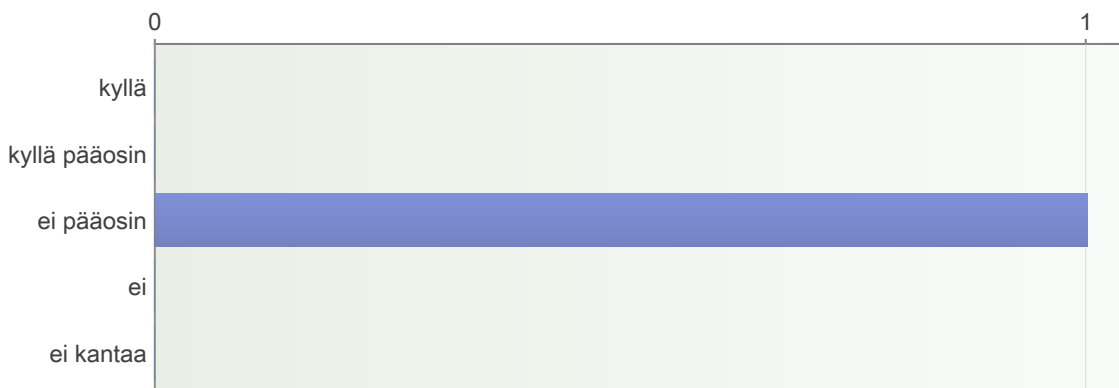
Ympäristöhallintoa koskevat lakiluonnoksen osat on ilmaistu äärimmäisen niukasti ja epäselvästi. Valtion lupaviraston ulkopuoliset ympäristönsuojelutehtävät siirretään maakunnille, mutta sanaa ympäristönsuojelu ei esiinny niiden tehtävälueellissa. Ympäristötyöt voidaan myös terminä nähdä kysymyksiä herättävänä.

Tehtävänä ympäristötiedon tuottaminen, jakaminen ja parantaminen kohdistuu tietoon, ei ympäristöön itseensä.

Kunnat ja niiden omistamat yrityspalveluyhtiöt antavat yrityksille perusneuvontaa. Niiden ohella kuntien omistamien kehittämissyhtiöiden asema seudun elinvoiman merkittävänä osatekijöinä tulisi tunnustaa. Niitä ei pidä rinnastaa voittoa tavoitteleviin toimijoihin. Kehittämissyhtiöt toimivat yritysrajoissa. Ne hallitsevat kansallisten rahoitus- ja asiantuntijapalveluiden kokonaisuuden ja kykenevät tarjoamaan sen ilmaiseksi alueen yritysten käyttöön. Lisäksi kehittämissyhtiöt markkinoivat kansallisia yritystukimuotoja sekä neuvovat ja opastavat yrityksiä rahoituksen osalta. Lisäksi kehittämissyhtiöt kokoavat alueen kannalta strategisia hankkeita yhdessä eri toimijoiden kanssa.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

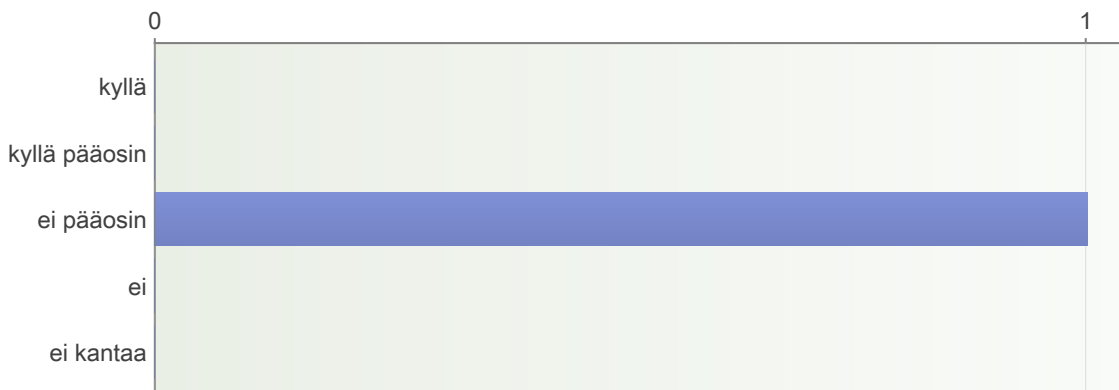
Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Lakiluonnos lähtee siitä perusolettamuksesta, että tulevaisuudessa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut keskittyvät suurempiin kokonaisuuksiin. Keskeisten tai erityisesti erityistason resurssien puuttuessa keskittäminen on tarpeen kokonaiskustannusten hillitsemiseksi ja riittävien henkilöstöresurssien turvaamiseksi.

Tulevien palveluiden keskittämistä ja tulevaa valinnanvapausmallia tulisi voida tarkastella rinnakkain, jotta voitaisiin objektiivisesti arvioida, turvaako nyt esitetty malli palveluiden saatavuuden laajamittaisesti. Lakiluonnos tarkastelee palveluiden saatavuuden turvaamista erityisesti terveydenhuollon näkökulmasta. Tulevien sosiaalihuollon palveluiden keskittämisestä ei lakiluonnos anna riittävällä tasolla tietoa. Esityksen mukainen laadultaan, sisällöltään ja laajuudeltaan asiakkaiden tarvetta vastaavien palveluiden toteuttaminen edellyttää, että maakunnalla on riittävät taloudelliset toimintaedellytykset. Tämä ei toteutune usean maakunnan osalta. Tarkennusta tarvitaan siihen, mitä tarkoitetaan palvelujen tuottamisella lähellä asiakkaita, erityisesti alueilla, joilla palvelujen tarjontaa on vähemmän.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

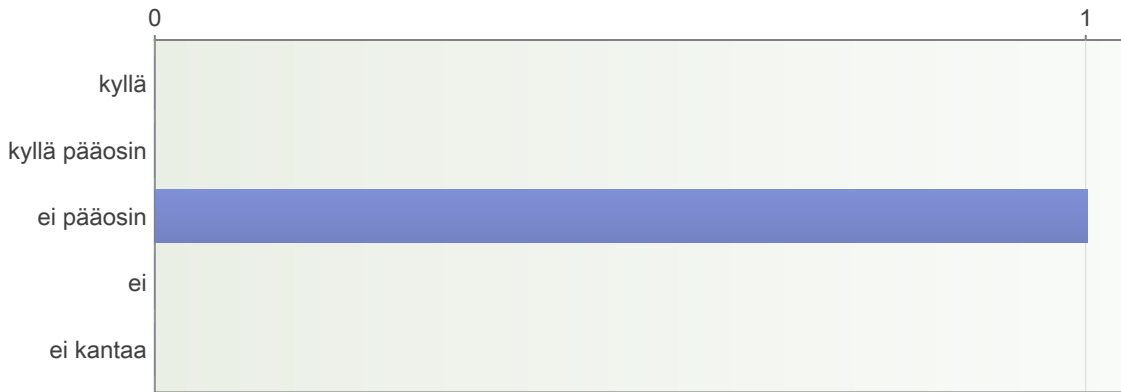

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Sitovuus ei ole perusteltua siltä osin kuin valtiolle on annettu toimivaltaa päättää maakuntien yhteistyösopimuksesta lakiluonnoksen 18 §:n mukaisesti. Valtioneuvoston ja ministeriön laajat, avoimet ja tulkinnanvaraiset toimivaltuudet ohjata maakuntien operatiivista toiminta ja päätöksentekoa eivät ole hyväksyttäviä maakunnan itsehallinnon toteutumisen kannalta. Järjestämislain 18 § valtioneuvoston toimivallasta päättää yhteistoimintasopimuksista pitää poistaa lakiluonnoksesta selvästi itsehallinnon vastaisena. Esitetty malli on lähtökohdiltaan subsidiariteetti- eli läheisyysperiaatteen vastainen. Palvelut tulee tuottaa ja niistä tulee voida laajasti päättää jatkossakin mahdollisimman lähellä asukasta. Vain silloin, mikäli kunnat ja maakunnat eivät suoriudu velvoitteistaan, on vahvempi valtion ohjaus poikkeuksellisesti perusteltua. Sote-uudistusta on perusteltu tasapuolisten ja yhdenvertaisten palveluiden osalta myös kilpailukyvyllä ja tuottavuustavoitteella. Suuret ja keskisuuret kaupungit ovat hoitaneet sote-palvelunsa laadukkaasti ja kustannustehokkaasti. Pohdittavaksi jää, miten valtion vahva normiohjaus huomioi ja varmistaa palveluiden tarkoituksenmukaisen tuottamisen.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

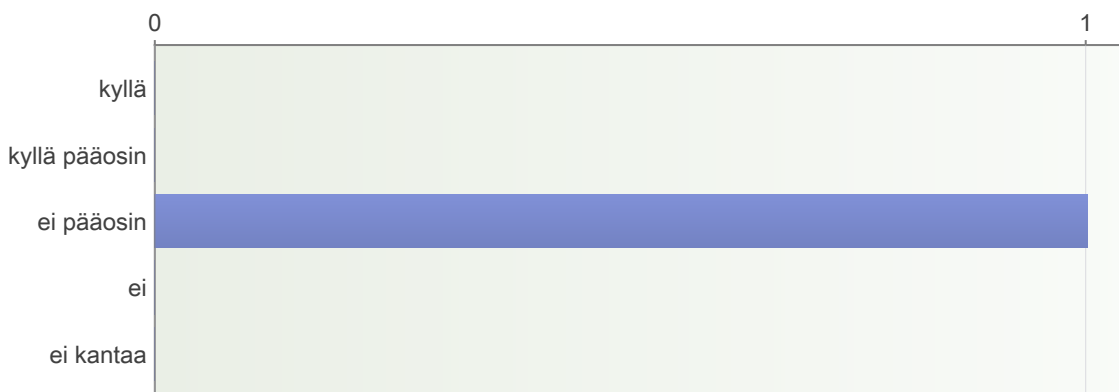
Avoimet vastaukset: ei pääosin

- On keskeistä havaita, että 10-15 prosenttia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaista käyttää samaan aikaan monia palveluja, ja tämän ryhmän palveluihin kuuluu 75-80 prosenttia sote-resursseista. Jos asiakkaan ongelmat liittyvät samaan kokonaisuuteen, pitää palvelujärjestelmänkin katsoa niitä kokonaisuutena. Näin asiakas saavuttaa parasta hyötyä, toiminnan tuloksellisuus paranee ja kustannushyötyä syntyy. Uudistukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi tulee asiakaslähtöisen integraation toteutua peruspalveluiden ja erityispalveluiden (vertikaalinen integraatio) sekä sote-peruspalveluiden (horisontaalinen integraatio) ja maakunnan vastuulla olevien sote-palveluiden ja myös pääosin kuntien vastuulle jäävien hyvinvointipalveluiden välillä. Runsaasti palveluja käyttävien asiakkaiden palvelujen yhteensovittamiseksi on ensisijaisen tärkeää ratkaista, kuinka voidaan joustavasti yhteiskäyttää sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietoja. Tämä asiakasryhmä soveltuu huonosti kapitaatioperiaatteeseen. Säännöksiin tulee estää mahdollisuus osaoptimointiin ja tämän asiakasryhmän siirtämiseen julkisille palveluntuottajille. Asiakaslähtöinen integraatio ei toteudu lakiesityksessä. Integraation toteutumista koskevat perustelut puuttuvat tältä osin vielä järjestämislaista. Laissa tulee mm. selkeästi määrittää se, että maakunnalla on toimivaltaa määrittää hoidon kriteerit yhdenmukaisten valtakunnallisten indikaatioiden mukaisesti. Uudistuksen kokonaisuuteen liittyvät valinnanvapaus, monituottajamalli ja yhtiöittämisvelvoite vaarantavat integraation toteutumisen ja edellyttävät maakunnalta sellaista järjestämisosaamista, josta ei ole missään aiempaa kokemusta. Integraatio ei toteudu mallissa, jossa merkittävä osa nykyisestä sote-tuotannosta on pirstaloitunut erikokoisiin sosiaali- ja terveydenhuollon osakeyhtiömallilla toimiviin yksiköihin, jollei maakunnalla ole hyvin vahvaa järjestäjän roolia ja vastuuta. Rakenteellinen palveluintegraatio ei toteudu myöskään kaikilta osin julkisen palvelulaitoksen konsernin sisällä. Julkisen palvelulaitoksen sisälle muodostuu hallinnollinen raja-aita julkisia erikoispalveluja tuottavien valinnanvapauden piirin ulkopuolella olevien yksiköiden ja valinnanvapauden piirissä olevien julkisten yhtiöiden väliin. Maakuntien toteuttamassa palveluiden tuotantoa koskevassa ohjauksessa siirrytään perinteisestä hallinnollisesta ohjauksesta omistajaohjaukseen, sopimusohjaukseen ja markkinaohjaukseen. Integraation toteuttaminen tällaisessa kokonaisuudessa on erittäin vaikeaa ja hallinnollisesti työlästä. Toisaalta integraation toteutuminen on käytännössä täysin riippuvainen ohjauksen onnistumisesta. Lakiluonnoksissa ja perusteluissa ei ole kyetty riittävästi avaamaan ohjausjärjestelmän kokonaisuutta suhteessa integraatitavoitteeseen. Palveluiden järjestämisvastuussa olevalla maakunnalla tulee olla myös riittävä sote-palveluiden substanssiosaaminen, jotta asiakaslähtöisen integraation toteutumisen arviointi voidaan riittävällä

tavalla turvata. Integraation keskeinen edellytys on asiakas- ja potilastietojen hyödyntämisen varmistaminen. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietoja pitäisi voida hyödyntää moniammatillisesti yhtenä kokonaisuutena arkaluontoisten henkilötietojen salassapitoa ja asiakkaan itsemääräämisoikeutta kunnioittaen. Palveluiden ohjaus muuttuu ehdotetussa järjestelmässä olennaisesti verrattuna nykyiseen. Valtion ohjaus suhteessa maakuntiin olisi tiukkaa ja konkreettista hallinnollista ohjausta. Valtion vahva ohjaus kasvaa merkittävästi ja läheisyysperiaate vastaavasti heikkenee.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveyspalveluissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

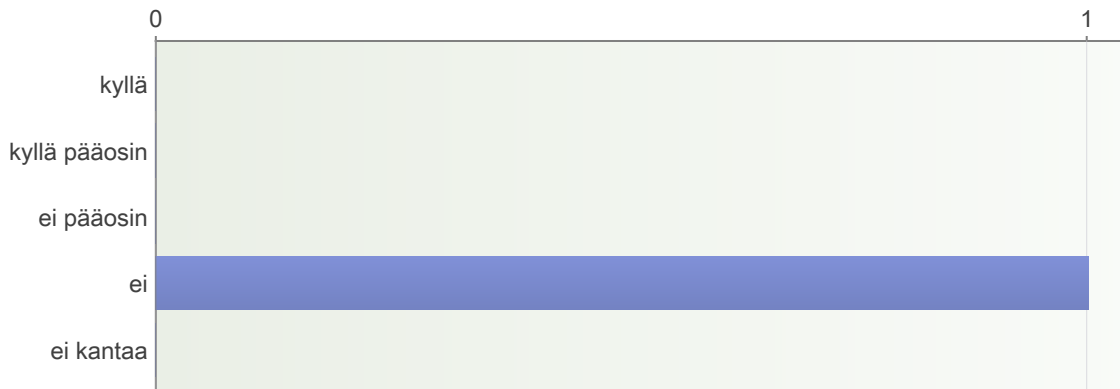

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Valtion interventio-oikeus maakuntien operatiiviseen toimintaan on maakuntienitsehallinnon kannalta erityisen ongelmallinen. Valtion ohjauksen tulisi kohdistua maakunnan palveluiden järjestämisen strategisiin linjauksiin ja tavoitteisiin sekä maakuntien välisen työnjaon keskeisiin reunaehtoihin. Valtakunnalliset ja tarvittaessa erikseen kullekin maakunnalle asetettavat sosiaali- ja terveydenhuollon strategiset tavoitteet sekä ministeriön ja maakuntien neuvottelumenettely ovat riittäviä ohjausvälineitä. Valtiolla ei tule olla toiminnallista oikeutta maakuntien itsehallinnollisen päätösvallan alaisissa, kuten operatiiviseen toimintaan liittyvissä, kysymyksissä. Näitä ovat mm. palvelurakenteeseen, investointeihin tai henkilöstöön liittyvät asiat. Keskisuurten ja suurten kaupunkien paikallinen ja alueellinen itsehallinto on tuottanut laadukkaita sote-palveluja kustannustehokkaasti. Mikäli valtion ohjaus toteutettaisiin esitetyllä tavalla, valtion olisi merkittävästi lisättävä ohjaustehtäviin suunnattavia resursseja ja osaamista. Tämä yhdistettynä vuosittain toistettavaan investointilupamenettelyyn tuottaisi raskaan ja kankean toimintamallin ja lisäisi hallinnon kustannuksia. Yksityiskohtainen kansallinen ohjaus heikentäisi myös mahdollisuuksia asukkaiden tarpeista lähtevien uusien innovaatioiden kehittämiseen. Maakuntien itsehallinnon rooli jää epäselväksi. Sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistaminen digitalisaation mahdollisuuksia hyödyntämällä edellyttää uusien innovaatioiden kehittämiseen ja hyödyntämiseen tähtäviä kehittämishankkeita ja kokeilutoimintaa. Niiden edistäminen on sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistamisen että alan teknologiatoimittajien kilpailukykyyn ja tuotteiden ja palveluiden vientiedellytysten turvaamiseksi välttämätöntä. Jotta edellä mainitut kilpailukykyyn ja uusien innovaatioiden kehittäminen mahdollistuu, tulisi päätöksenteon olla mahdollista maakuntatasolla, jolloin digitalisaatiolle tyypillinen ketteryys ja nopeus olisi mahdollista. Malli, jossa tietojärjestelmiin liittyvät investoinnit ovat alisteisia valtioneuvoston hyväksymismenettelylle, ei tue tätä.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Sote-uudistuksen tavoitteena oli eriyttää palvelujen järjestäminen ja tuottaminen toisistaan. Siksi on epäjohdonmukaista ja epätarkoituksenmukaista, että sote-palveluiden järjestämisestä vastuussa oleva maakunta myös tuottaa palveluja. Epäselväksi jää, miten maakunnan omistamat yhtiöt kilpailevat tasavertaisina muiden palveluntuottajien kanssa. Palvelun järjestäjän ja tuottajan sisällyttäminen samaan julkiseen organisaatioon ei takaa tasapuolista ja riippumatonta palvelutuotannon markkinaa. Uudenmaan maakunta on väestömäärältään suurempi kuin kolme muuta suurinta maakuntaa yhteensä. Mikäli jostain syystä järjestäjää ja tuottajaa ei maakuntauudistuksessa olla valmiita erottamaan, tulisi Uudenmaan maakunnan julkisen sote-palvelutuotannon olla mahdollista jakautua 4-7 alueeseen, jotka voisivat olla esimerkiksi pääkaupunkiseutu, Keski-Uusimaa, Itä-Uusimaa ja Länsi-Uusimaa. Tämä rakenne varmistaa hallittavan kokoiset sote-palvelujen tuotantoalueet Uudenmaan maakunnassa. Porvoon kaupunki katsoo, että myös pelastustoimea tulee olla mahdollista tässä yhteydessä tarkastella niin, että nykyiset pelastusalueet jäävät omiksi tuotantoalueikseen.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Valinnanvapautta koskevaan lainsäädäntöön liittyvä 10.10.2016 toimitettu aineisto ei anna riittävästi tietoa arvioida uudistuksen tavoitteiden tarkoituksenmukaista toteutumista. Laajan valinnanvapauden piirissä olevien palveluiden yhtiöittämisen velvoite jää epäselväksi. Uudenmaan maakunnan alueella tulee olemaan yksityisen ja kolmannen sektorin palvelutarjontaa runsaasti. Tämä edellyttää järjestäjän taholta vahvaa sopimusohjauksen ja seurannan osaamista. Kunnilla tulee olla itsenäinen päätösvalta yhtiöiden muodostamisessa ja omistamisessa. Maakunnan lisäksi myös kunnilla tulisi olla mahdollisuus halutessaan ja siihen kyetessään perustaa sosiaali- ja terveystalvveluja tuottavia yhtiöitä. Esitysehdotukseen sisältyvä ratkaisu, jossa kunnilta evätään mahdollisuudet perustaa tai omistaa valinnanvapauden piirissä olevia palveluita tuottavia yhtiöitä on kestävä, koska julkisten sosiaali- ja terveystalvveluiden kaikki tuotannontekijät (omaisuus, henkilöstö ja osaaminen) ovat kuntien hallussa. Kuntien mahdollisuus toimia palveluntuottajana helpottaisi huomattavasti sote- uudistuksen toimeenpanoa. Palveluverkon uudelleen rakentaminen, ICT:n integrointi, henkilöstön siirrot ym. toteutuisivat suppeammassa ja hallittavammissa mittakaavassa kuin tilanteessa, jossa palvelujen yhtiöittämismahdollisuus jätetään vain maakunnalle. Tämä takaisi myös järjestäjän ja tuottajan välisen erottamisen toimivalla tavalla. Aidon valinnanvapauden ja monituottajamallin näkökulmasta on myös periaatteellisesti erikoista, että yhdeltä toimijalta evätään mahdollisuudet toteuttaa yhteiskunnassa monituottajamalliin siirtymistä. Monituottajuus muotoutuu tästä syystä vaillinaisesti ainakin julkisen sektorin sisällä. On myös lainsäädännöllisesti ja kuntien itsehallinnon kannalta merkittävä ongelma, jos kunnan yleistä toimialaa pyritään rajoittamaan. Uudistuksen tavoitteena oli tasavertaistaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut. Järjestäjällä tulee olla vahva rooli palveluohjauksen ja -neuvonnan suhteen. Tämä on erityisen tärkeää niiden asiakasryhmien kohdalla, jotka käyttävät paljon palveluita tai jotka eivät jostain syystä kykene hyödyntämään laajan valinnanvapauden markkinoilla toimivia palveluita.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien palvelurakenteen luomisen ei tule pohjautua mihinkään nykyiseen järjestelmään tai olemassa oleviin rakenteisiin, vaan malli tulee tehdä täysin uudelta pohjalta tavoitteena uudenlainen palvelurakenne ja sitä tukevat järjestelmät.

Kokonaisuuteen liittyvät valinnanvapaus ja monikanavaisen rahoituksen purkusäännöstö puuttuvat kokonaan, joten lausunto perustuu paljolti oletuksiin tulevaisuudesta.

Lainsäädännön jatkovalmistelussa tulee huomioida erityisesti palvelun järjestäjän vahvan aseman turvaaminen. Palvelun järjestäjästä on muodostettava sosiaali- ja terveystalouden tosiasiallinen vallankäyttäjä. Valtaa ei saa lukita yhteiskunnallisesti merkittävissä asioissa palvelutuotannolle, yrityksille ja palvelutuotannosta vastaaville ammattilaisille.

Uudistuksen toimeenpanossa tulee kiinnittää huomiota siihen, että kielellisen yhdenvertaisuuden turvaaminen tulevissa sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteissa, niin valinnanvapaudessa, lähipalveluiden toteutumisessa, sähköisissä palveluissa kuin henkilöstön osaamisessakin on tärkeää erityisesti ruotsinkielisen palveluketjun toteutumiseksi.

Säännökset maakunnan palvelulaitoksesta tulee poistaa. Palvelulaitoksen toimeksianto ja valta luo esteitä toiminnan johtamiselle sekä maakunnan toiminnan ja talouden kokonaisuuden seuraamiselle ja hallinnalle.

Työterveyshuollon tulisi olla osa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistusta. Aikuisten työssä käyvien palvelut on nähtävä osana samaa palvelukokonaisuutta ja -uudistusta.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan kunta järjestää osana oppilas- ja opiskelijahuoltoa koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon. Uudistuksen yhteydessä kouluterveydenhuolto, psykologit ja kuraattorit esitetään siirrettäväksi maakuntiin ja ns. muu yhteisöllinen oppilashuolto jäisi kuntiin. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa, joka tuli voimaan vuonna 2014, säädettiin oppilaiden hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen koko koulun yhteiseksi asiaksi. Oppilashuollon viime vuosien uudistusten myötä päähuomio on siirtynyt yhteisölliseen oppilashuoltoon. Psykologien ja kuraattorien työtehtäviin kuuluu runsaasti perusopetuslain mukaisia toimintoja. Heidän osaamisensa ja työtehtävänsä liittyvät keskeisesti oppilaiden ja kouluyhteisön vuorovaikutussuhteisiin, oppimiseen, ryhmien kanssa tehtävään ja koulun yleistä hyvinvointia edistävään työhön. Työnkuva on kiinteästi kytköksissä koulun arkiseen toimintaan ja oppilaiden ja perheiden arjen tukemiseen. Merkittävä osa oppilashuollon palveluista toteutetaan yhteistyössä kunnan nuorisoi-, kulttuuri- ja liikuntatoimen kanssa. Kouluterveydenhuoltoa, psykologeja ja kuraattoreja ei tule siirtää maakuntaan, vaan tehtävien ja siihen liittyvän resurssien tulee olla osa kunnan toimintaa.

Lainsäädännön voimaantuloa tulisi vaiheistaa sekä ajallisesti että maantieteellisesti tai muulla tavoin, jotta koko suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa ja sen palveluja koskeva valtava muutos voitaisiin viedä hallitusti eteenpäin.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaantuloissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaantuloain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Vastaajien määrä: 1

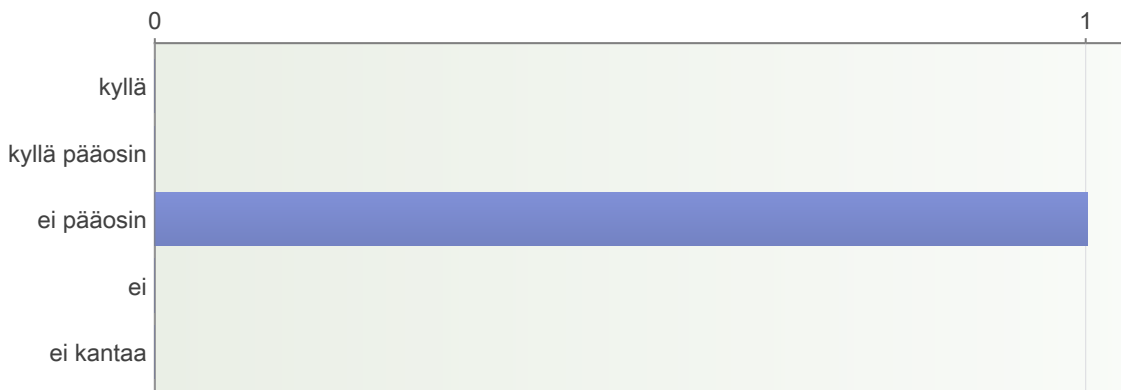
Avoimet vastaukset: kyllä

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

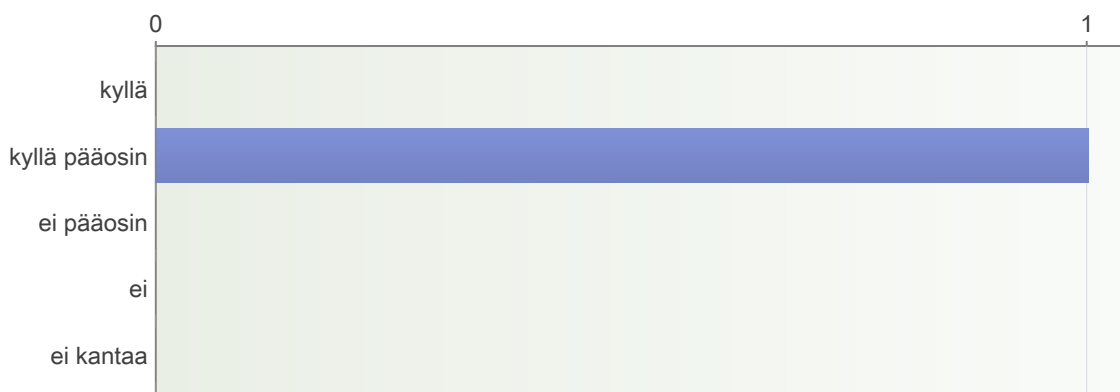

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Toimielimen määräaika, käytännön työskentelyvaltuudet ja menetelmät ovat muutoksen kokoluokkaan verrattuna hyvin rajatut. Myös resursointi jää avoimeksi. Maakunnan kunnille tulee varata ensisijaisesti mahdollisuus olla muutoksen ajureita ja esimerkiksi valmistelutoimielimen kokoonpanon tai asettamisvaltuuden ei pitäisi perustua mihinkään nykyiseen orgaaniin.

22. 20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

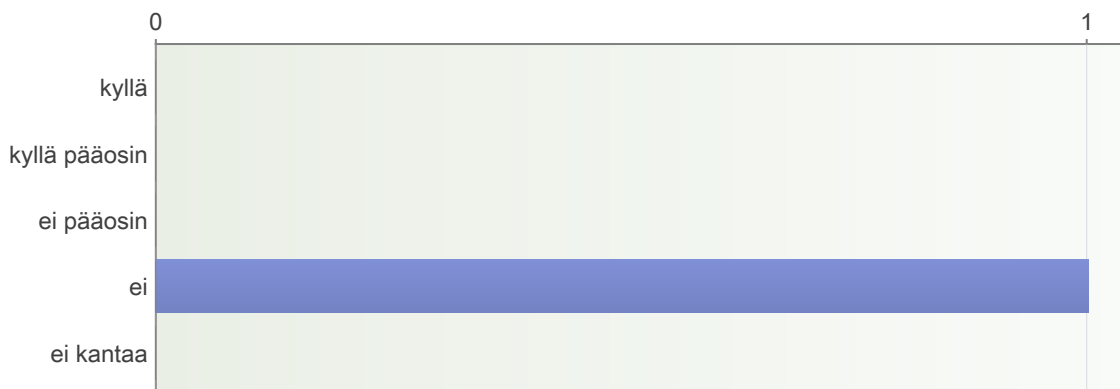

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Liikkeenluovutus on hyvä mekanismi henkilöstön siirtämiselle nykyiseltä työnantajalta maakunnalle. Henkilöstön siirto kunnista maakuntiin tulee tehdä yhteneväisin perustein niin sosiaali- ja terveystoimessa, pelastustoimessa kuin ympäristönsuojelussakin. Muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa olevan henkilöstön osalta lainsäädäntöön tulisi kirjata täsmennyksiä mm. sen osalta, miten toimitaan, jos henkilöstön siirrosta ei synny yksimielisyyttä väliaikaishallinnon ja kuntien välillä. Tukipalveluiden osalta siirron tulisi perustua tarkempaan selvitykseen tehtävien jakautumisesta, ja siirto tulisi tehdä tarkoituksen- ja tarpeenmukaisesti esimerkiksi henkilötyövuosi- eikä henkilöperusteisesti.

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Lakisääteisten kuntayhtymien kiinteistö- ja muu omaisuus sekä niiden velat esitetään siirrettäväksi vastikkeetta maakunnille. Todennäköisesti kiinteistöomaisuus tullaan jatkossa siirtämään valtakunnalliseen palvelulaitokseen (kiinteistölaitos). Kuntayhtymien omaisuuden käypä arvo ylittää merkittävästi niiden tasearvon. Lisäksi kuntayhtymien omaisuuden tasearvokin on merkittävästi niiden taseessa olevia velkoja suurempi. Kyseessä on siten merkittävä omaisuuden vastikkeeton siirto niiden nykyisiltä omistajilta eli kunnilta tulevaan valtio-omisteiseen kiinteistölaitokseen. Kuntayhtymien kiinteistö- ja muu omaisuus on rahoitettu pääasiallisesti omistajakuntien toimesta esimerkiksi erikoissairaanhoidon käyttötaloudesta maksettujen maksuosuuksien kautta. Kuntayhtymät samoin kuin kunnat ovat rahoittaneet investointinsa siten, että velkaosuudet niiden taseessa ovat jääneet mataliksi. Näin ollen investointien omarahoitusosuus on ollut erittäin korkea suhteessa esimerkiksi yksityisiin investointeihin nähden. Kuntien talouden kannalta on kestävämpää, että pitkän aikavälin kuluessa rahoitettu kuntayhtymien omaisuus siirtyy vastikkeetta maakunnille samaan aikaan, kun kunnille itselleen jäävät vastattavaksi oman toiminnan ja rahoitusvastuiden yhteisvaikutuksen myötä muodostuneet velat. Esitetyssä mallissa kuntien vastuulle jää lakisääteisten kuntayhtymien purkaminen, ja mikäli näissä on kattamattomia alijäämiä, kunnat joutuvat ne kattamaan purkamisen yhteydessä. Kuntien sosiaali- ja terveystoimen irtaimen omaisuuden rooli suhteessa muihin siirtyviin omaisuuseriin on pienempi, mutta periaatteellisesti kuntien näkökulmasta yhtä ongelmallinen. On huomioitava, että irtaimen omaisuuden hankintatavat ja poistojen perusteet saattavat vaihdella eri kunnissa. Irtaimen omaisuuteen luetaan kuuluvaksi myös sosiaali- ja terveystoimen toimintaan liittyvät osakeomistukset, joiden siirtymisen ehdot tulee olla määriteltävissä ja neuvoteltavissa erikseen yleisestä linjauksesta poiketen. Toisin kuin lakisääteisten kuntayhtymien kohdalla kuntien omaisuuden siirtojen yhteydessä ei esitetä niihin kohdistuvien velkojen siirtämistä maakunnille. Esitystä voidaan tässä mielessä pitää kohtuuttomana ja se merkitsee merkittävää kunnallisen omaisuuden siirtoa valtionrahoitteisille maakunnille. Kuntien sosiaali- ja terveystoimen kiinteistöjen jääminen kuntien omaisuudeksi edellyttää käyvän vuokratason käyttöä maakuntien kanssa tehtävissä vuokrasopimuksissa. Esityksessä kiinteistöjen vuokratason on rajattu erittäin lyhyeksi. Esimerkkinä todettakoon, että Ara-rahoitteisen palvelulaitoksen rahoituksen maturiteetti on noin 40 vuotta. Tällaisiin kiinteistöihin ei voida soveltaa esitettyä noin neljän vuoden vuokrauskautta, koska se merkitsee kuntaomistajalle erittäin suurta taloudellista ja toiminnallista riskiä. Mikäli vuokratason ei voida soveltaa normaalia ja kunnan kannalta riskitöntä sopimusehtoa, maakunnan tulee lunastaa po. kiinteistöt käyvistä arvoistaan siirtymäajan vuokratason aikana. Kiinteistöjen ylläpidon edellyttämien investointien tekeminen kuntien toimesta edellyttää vuokralaisen pidempiaikaista sitoutumista kiinteistöjen käyttöön sekä kuntien riittävän rahoituksen turvaamista investointeihin. Pidemmällä aikavälillä tulee valmistella paikalliset ratkaisut mahdollistava toimintamalli, jossa kiinteistöt siirtyvät vastikkeellisesti ja käypiin arvoihin arvostettuina sote-kiinteistöjen omistamisesta ja ylläpidosta jatkossa keskitetysti vastaavalle taholle.

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Vastaajien määrä: 1

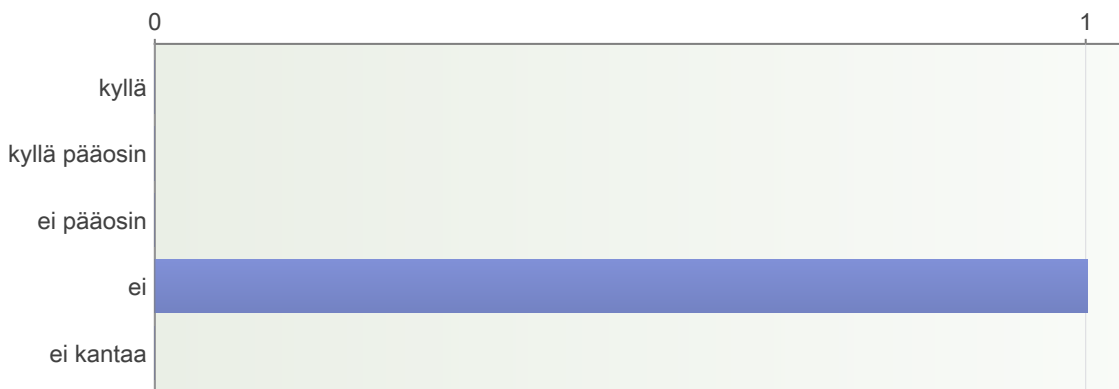
- Omaisuusjärjestelyt lakisääteisten kuntayhtymien ja maakunnan välillä sekä kuntien ja maakuntien välillä tulee toteuttaa käypiin arviokirjoihin perustuviin velattomiin arvoihin. Tämä mahdollistaa kuntien kohdalla sen, että ne voivat sopeuttaa erityisesti niiden jäljelle jäävää tasetta ja siellä olevia pitkäaikaisia velkoja vastaamaan supistuvien (puolittuvien) tulojensa mukaista tilannetta. Tällä toimenpiteellä voidaan lieventää kuntien kriisiytymistä sekä varmistaa niiden rahoituksen saatavuus verorahoituksen supistuessa.

Irtaimen omaisuuteen luetaan kuuluvaksi myös sosiaali- ja terveystoimen toimintaan liittyvät osakeomistukset, joiden siirtymisen ehdot tulee olla määriteltävissä ja neuvoteltavissa erikseen päälinjauksesta poiketen.

Kuntien sosiaali- ja terveystoimen kiinteistöjen jääminen siirtymävaiheessa kuntien omaisuudeksi edellyttää käypään arvoon perustuvan vuokratason käyttöä maakuntien kanssa tehtävissä vuokrasopimuksissa. Kiinteistöjen ylläpidon edellyttämien investointien tekeminen kuntien toimesta edellyttää vuokralaisen pidempiaikaista sitoutumista kiinteistöjen käyttöön sekä kuntien riittävän rahoituksen turvaamista ko. investointeihin siirtymävaiheessa. Pidemmällä aikavälillä tulisi valmistella paikalliset ratkaisut mahdollistava toimintamalli, jossa kiinteistöt siirtyvät vastikkeellisesti sote-kiinteistöjen omistamisesta ja ylläpidosta jatkossa keskitetysti vastaavalle taholle.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

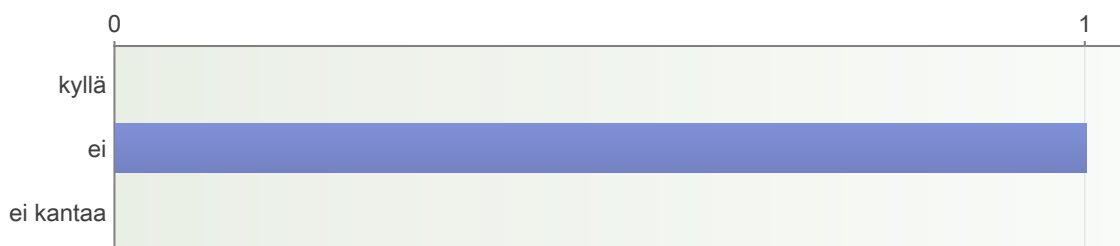

Avoimet vastaukset: ei

- Verokattosäännös, jolla rajataan kuntien oikeutta päättää kunnallisveroprosentista, voi johtaa taloudellisesti ongelmalliseen tilanteeseen. Verokaton säätäminen väliaikaisenaakin sisältää uhan menettää nykyinen kuntien verotusoikeuteen perustuva nollariskisyys. Nollariskisyyden menettäminen johtaisi kuntien rahoituskustannusten merkittävään kasvuun. Kuntien suhteellinen velkaantuneisuus kasvaa merkittävästi tulorahoituksen olennaisesti supistuessa ja lainapääomien jäädessä ennalleen, millä on vaikutuksia myös kuntasektorin asemaan rahoitusmarkkinoilla. Myös kuntien lainanhoitokate heikkenee. Lainanhoitokatteen turvaaminen on olennaista nykyisten velkojen aseman ja kuntien edullisen varainhankinnan turvaamiseksi. Lakiluonnosten yhteydessä esitetyissä laskelmissa on tasapainotarkastelua tehty nykyisten poistotasojen suhteen, mikä ei anna oikeaa kuvaa investointien rahoitustarpeista ja jo toteutettujen investointien vaikutuksista tulevana vuosina.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

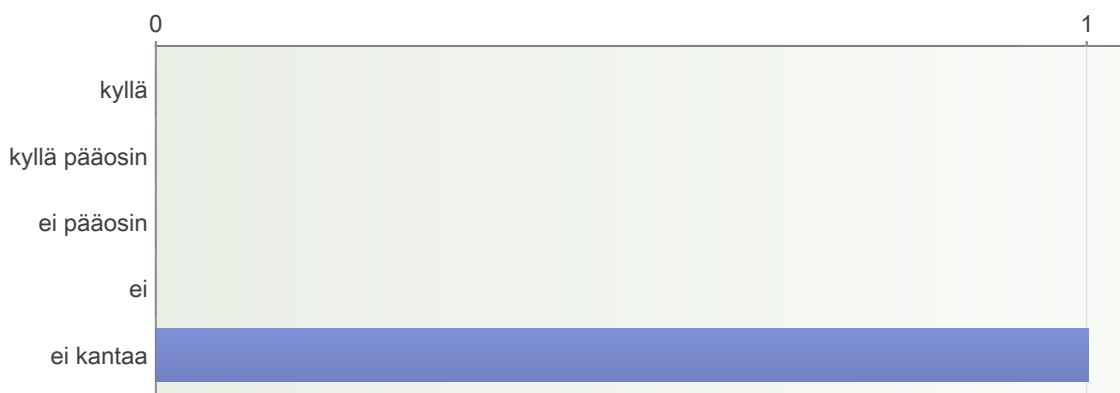
- Perusteluja sille, miksi järjestämisvastuussa olevan maakunnan on mahdollista myös tuottaa omien yhtiöidensä kautta sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja, jää lakiesityksessä epäselväksi ja vaatii uutta tarkastelua. Jotta järjestäjän ja tuottajan selkeä erottaminen on mahdollista, ei maakunnan tule omistaa tai hallinnoida tuotantoyksiköitä. Yhtiöittämisprosessia voidaan nopeuttaa, mikäli kunnat voivat toimia yhtiöiden omistajina. Toimintojen ja rakenteiden yhdistämiselle palvelutuotannossa ei ole tällöin vastaavanlaista tarvetta kuin silloin, jos yhtiön omistajana toimii maakunta. Kunnallisten yhtiöiden perustaminen ja palvelutuotannon käynnistäminen on toimeenpantavissa lyhyemmällä aikavälillä kuin maakunnallisten yhtiöiden perustaminen ja palvelutuotannon käynnistäminen. Maakunnilla ja lisäksi yksittäisillä kunnilla tulee olla itsenäinen valta määrittellä, millaisella yhtiöiden omistuspohjalla julkinen tuotanto toteutetaan. Kysymykseen on myös mahdotonta ottaa yksilöidysti kantaa valinnanvapauslainsäädännön valmistelun ollessa kesken. Siirtymäaika on liian lyhyt ottaen huomioon nykyisen julkisen palvelutuotannon ketteryys ja kokemus organisoitua sekä toimia osakeyhtiömallisessä toiminnassa. Tähän esitettyyn haasteeseen voidaan vastata vain sillä edellytyksellä, että yhtiöittämisen periaatteet on määritelty vuoden 2018 aikana.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

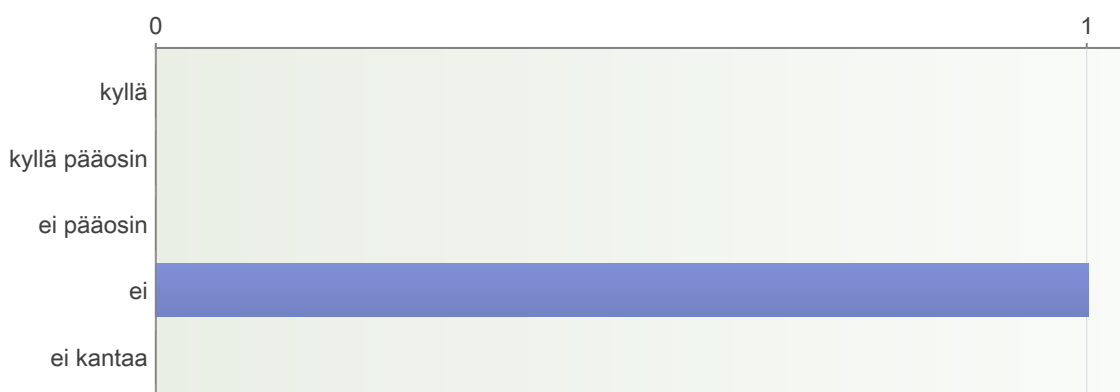

Avoimet vastaukset: ei kantaa

- Valtion rahoitus ja erityisesti tiukka ohjaus korostaa valtion roolia maakunnan aidon itsehallinnon sijasta.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

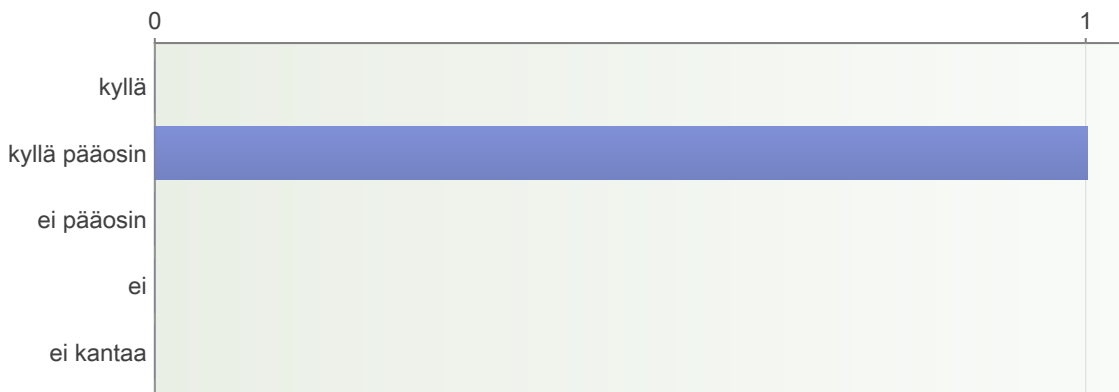
Avoimet vastaukset: ei

- Asiasta ei ole annetulla aineistolla mahdollista tehdä objektiivista arviota. Lyhytaikaisen lainan ottaminen ei ole riittävä rahoitusinstrumentti pitkäjänteiseen toimintaan. Maakuntauudistus lähtee ajatuksesta, että maakuntien rahoitustarve perustuu toteutuneiden käyttökustannusten nykytasoon. Siirtymävaiheessa aiheutuu huomattavia lisäkustannuksia toiminnan järjestämisestä ja yhdenmukaistamisesta, tietojärjestelmien sovittamisesta, henkilöstön palkkojen harmonisoinnista, palveluverkkomuutoksista jne. Siirtymävaiheesta tulee myös ajallisesti

pitkä. Maakunnat ja palveluyhtiöt eivät voi käynnistää toimintaansa ilman käyttöpääomaa. Käyttöpääoman tarve on huomattavan suuri toiminnan laajuus huomioon ottaen. Käyttöpääoman tarve ei vähene toiminnan vakiintuessa. Maakuntauudistuksessa ei ole otettu kantaa välttämättömien investointien rahoittamiseen. Kuntayhtymien omaisuuden ja kuntien irtaimen omaisuuden vastikkeeton siirto maakunnille ei yksinään ratkaise investointien rahoittamiseen liittyvää jatkuvaa tarvetta. Maakuntien rahoitus on tiukassa valtion ohjauksessa niin valtion rahoituksen kuin asiakas- ja käyttömaksujen perusteidenkin osalta. Maakuntien vaikutusmahdollisuudet omaan tulorahoitukseensa ovat hyvin rajalliset, mikä kaventaa maakuntien itsehallinnollista asemaa.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Tarvetekijöihin tulisi lisätä kaksikielisyys ja saaristomaisuus. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhden prosentin rahoitusosuus on täysin riittämätön sen merkitykseen nähden.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Koska kokonaisuus on hahmottomaton (mm. valinnanvapauslainsäädäntö), on siirtymäajan pituuteen haastavaa ottaa kantaa. Pidemmät siirtymäajat mahdollistavat kuitenkin todennäköisesti muutoksen hallitumman läpiviennin.

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei vastauksia.

33. 31. Pidätekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

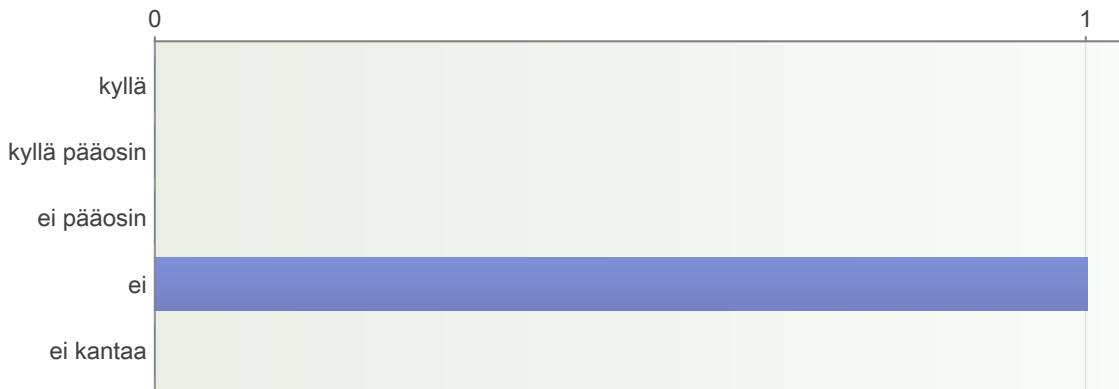
Avoimet vastaukset: ei kantaa

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Vastaajien määrä: 1

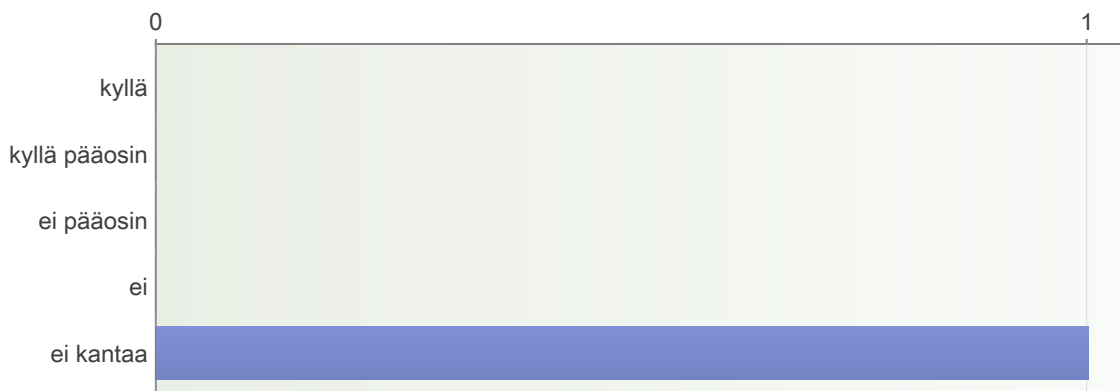

Avoimet vastaukset: ei

- Porvoossa sote-uudistuksesta johtuva merkittävä kuntakohtainen muutos on verorahoituksen ja valtionosuusrahoituksen tasapainon muutos. Porvoon kaupunki on voinut kattaa suuren osan menoistaan verorahoituksella. Kun lakiluonnoksen mukaan kunnallisveroista ja yhteisöveroista siirtyy merkittävästi suurempi osuus maakunnalle, kaupungin riippuvuus valtionosuusrahoituksesta kasvaa, vaikka kunnan omat verotulot ovat aikaisemmin olleet ns. terveellä pohjalla. Näin ollen kaupungin päätösvalta omista tuloistaan ja sitä kautta toimintamahdollisuuksistaan kapenee. Tätä ei voida pitää tavoiteltavana kehityksenä. Siirtymätasaukset ja pysyvä järjestelmämuutoksen tasaus on laskettu niin, että kuntien vuoden 2014 tilinpäätöksestä johdettu tasapainotila ei olennaisesti muutu. Jos kyseisen vuoden tilinpäätös on ollut alijäämäinen, laskelmissa on pidetty alijäämää tasapainotilana. Yhden vuoden alijäämäinen tilinpäätös ei voi olla perusteluna seuraavien vuosien alijäämille, eikä perusteluna muutoksen vähäisyydelle. Alijäämäinen tilinpäätös toistuessaan johtaa kuntalain tarkoittamaan alijäämän kattamismenettelyyn. Kuntien tulopohjan leikkaaminen kunnallisveron, yhteisöveron ja valtionosuuksien osalta ei saa johtaa jäljelle jäävien tehtävien näivettymiseen. Valtionosuusriippuvuuden kasvu heikentää kehittyvien kuntien mahdollisuuksia päättää jäljelle jäävästä toiminnasta. Valtionosuuteen on kohdistettu viime vuosina voimakkaita ylimääräisiä leikkauksia. Maakuntien sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset tulevat todennäköisesti asettumaan selvästi nykytason yläpuolelle todennäköisesti hyvin pitkän siirtymäkauden aikana. Sillä ei kuitenkaan järjestämisvastuun siirryttyä enää pidä rasittaa kuntien valtionosuuksia eikä lisätä ylimääräisiä valtionosuuksien leikkauksia. Valtionosuusjärjestelmään sisältyvä tasausmekanismi ei saa lisätä Uudenmaan rahoitusosuutta muille maakunnille.

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

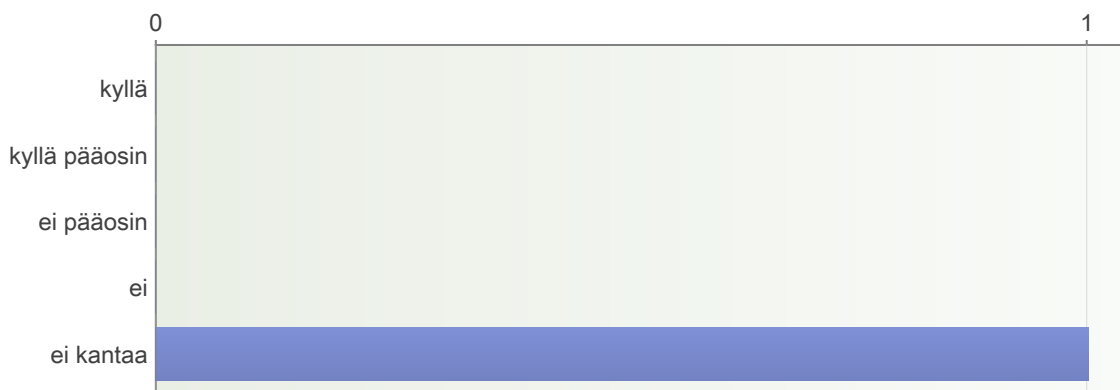
37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Vastaajien määrä: 1

- Rahoitusjärjestelmän kannustavuudesta tulee huolehtia. Kunnallisverojen ja yhteisöverojen leikkaaminen valtiolle kaventaa merkittävästi kunnan itsehallinnollista asemaa. Siirtymistä omasta verotulorahoituksesta suurempaan riippuvuuteen valtionosuusrahoituksesta ei voida pitää tavoiteltavana kehityksenä. Valtionosuusrahoitukseen sisältyy korostetusti epävarmuus siirtymätasausten ja muutosrajoittimien jatkuvuudesta sekä valtion mahdollisuudesta jatkossakin kohdistaa valtionosuuksiin ylimääräisiä leikkauksia.

38. 36. Pidättekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

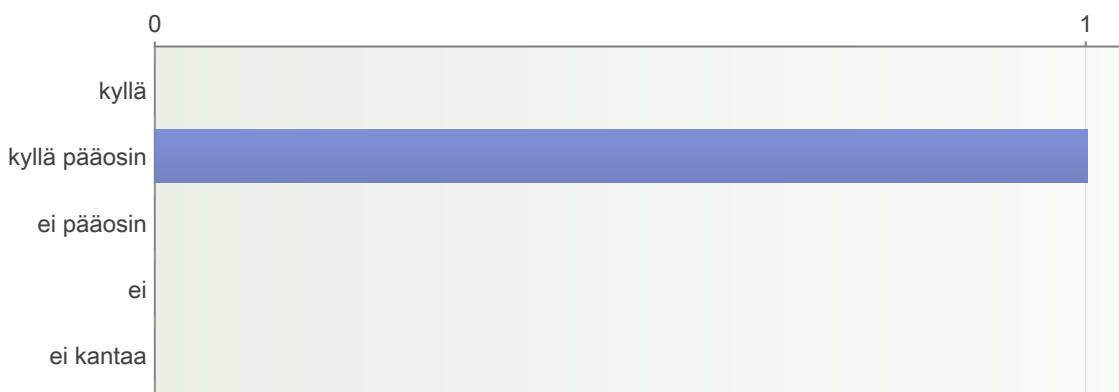
- Jatkossa kuntien kunnallisveroprosentit ovat uudistuksen myötä huomattavasti nykyistä alhaisemmalla tasolla, mistä johtuen esimerkiksi verovähennysten muutokset vaikuttavat jatkossa suhteellisesti huomattavasti nykyistä enemmän. Jatkossa kunnallisveroon tehtävien vähennysten osuutta ei voida kasvattaa, vaan tulee pyrkiä yksinkertaistamaan ja selkeyttämään verotusjärjestelmää sekä saattamaan kunnallisveroprosentit ja efektiiviset kunnallisveroprosentit nykyistä lähemmäksi toisiaan. Kuntien yhteisövero-osuuden leikkaaminen on ongelmallista väestön kasvuedellyttämien investointien rahoittamisen näkökulmasta. Yhteisövero-osuuden leikkaaminen on ristiriidassa kuntien elinvoiman kehittämiseen keskittyvän roolin kanssa. Kuntien rahoitusjärjestelmän selkeydestä ja kannustavuudesta tulee huolehtia varmistamalla verotulojen mahdollisimman suuri rooli kuntien tulonmuodostuksessa. Verotulorahoituksen osuuden pienentyminen sekä valtionrahoituksen osuuden kasvaminen erilaisten tasausmekanismien kautta on erityisen ongelmallista kuntien itsenäisyyden näkökulmasta.

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Ei vastauksia.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

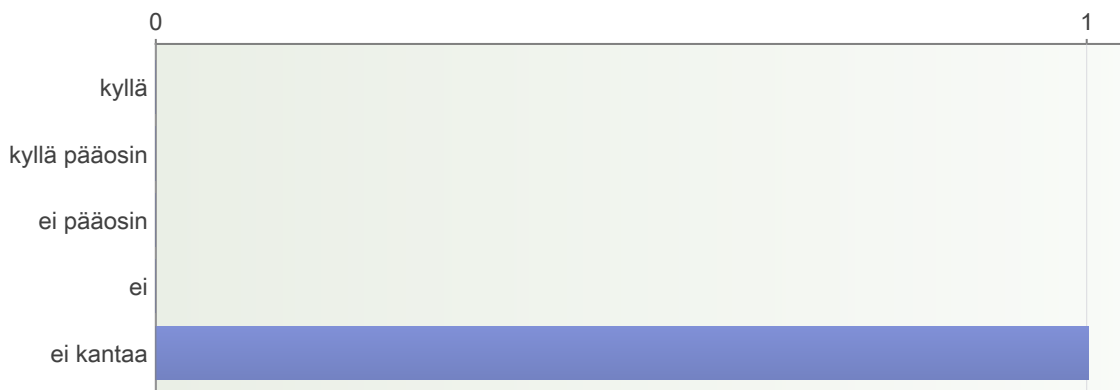

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Kuntasektorin työ- ja virkasuhdelainsäädännön soveltaminen myös maakuntiin ja maakuntien yhtiön on kannatettavaa, vaikka ensisijaisesti pitäisi pyrkiä myös kuntasektorilla yhteen palvelussuhdemuotoon virka- ja työsuhteen ehdot yhdistäen. Edunvalvonnan osalta nousee kuitenkin epäily siitä, voiko nykyinen KT Kuntatyönantajat edustaa tasapuolisesti sekä maakuntia että kuntia, erityisesti silloin kun näiden edut ovat mahdollisesti ristiriidassa. Yhteisöjä ei myöskään voida velvoittaa järjestäytymään Kunta- ja maakuntatyönantajat KT:hen.

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

- Lähtökohtaisesti on kannatettavaa, että Keva toimii maakuntien ja maakuntien mahdollisen palvelulaitosten eläkevakuuttajana ja mahdolliset konsernin yritykset voivat olla Kevan jäsenyhteisöjä. Kuntien eläkevakuutusmaksut eivät kuitenkaan saa kasvaa muutoksessa. Merkittävänä ja koko uudistuksen kannalta keskeisenä huolena on, että mahdollisten yhtiöittämisten jälkeen peruskunnille jäävä rahoitusvastuu jo kertyneistä eläkkeistä muodostuu merkittäväksi ongelmaksi. Samalla järjestelmämuutoksen tulisi kuitenkin taata se, että eläkevastuut eivät olennaisesti heikennä julkisomisteisten yhtiöiden kilpailukykyä tulevan valinnanvapauden piirissä olevilla markkinoilla. Kunnallisen eläkejärjestelmän rahoittamiseen sisältyvä eläkemenoperusteinen maksu ehdotetaan lakiesityksessä korvattavaksi ns. tasausmaksulla, jota maksaisivat maakunnat ja kunnat. Kuntien maksettava osuus esitetään jaettavaksi kuntien kesken verorahoituksen mukaisessa suhteessa. Kuntien maksuosuuden tulisi määräytyä nykyisen eläkemenoperusteisen maksun mukaisesti. Koska kokonaisuus on pääosiltaan hahmottumaton, on haastavaa arvioida eläkkeiden rahoittamisen säädöspohjan tarkoituksenmukaisuutta ja kestävyyttä varsinkaan pidemmällä aikavälillä.

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Ei vastauksia.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Kaupungin mahdollisuudet vastata asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin sekä lähidemokratian edistämisestä, kaupungin taloudesta sekä alueen elinvoimasta todennäköisesti heikkenevät selkeästi nykytilanteeseen nähden. Uudistus ei huomioi kasvavien kaupunkiseutujen asemaa eikä kansallisesti voimistuvaa muuttoliikettä millään tavoin. Myöskään nykyisin kaupunkitasolla tehtävää hyvinvointipalvelujen yhteensovittamista ja integraatiota ei tunnisteta. Tämän hajottaminen tulee johtamaan merkittäviin haasteisiin niin kunta- kuin aluetasolla.

Kunnan ja maakunnan tehtäväjako ja toimivaltasuhde on lakiesityksissä epämääräinen. Kuntien mahdollisuus ottaa vastattavakseen maakunnalle säädetyt tehtäviä tulee sisällyttää lakiin.

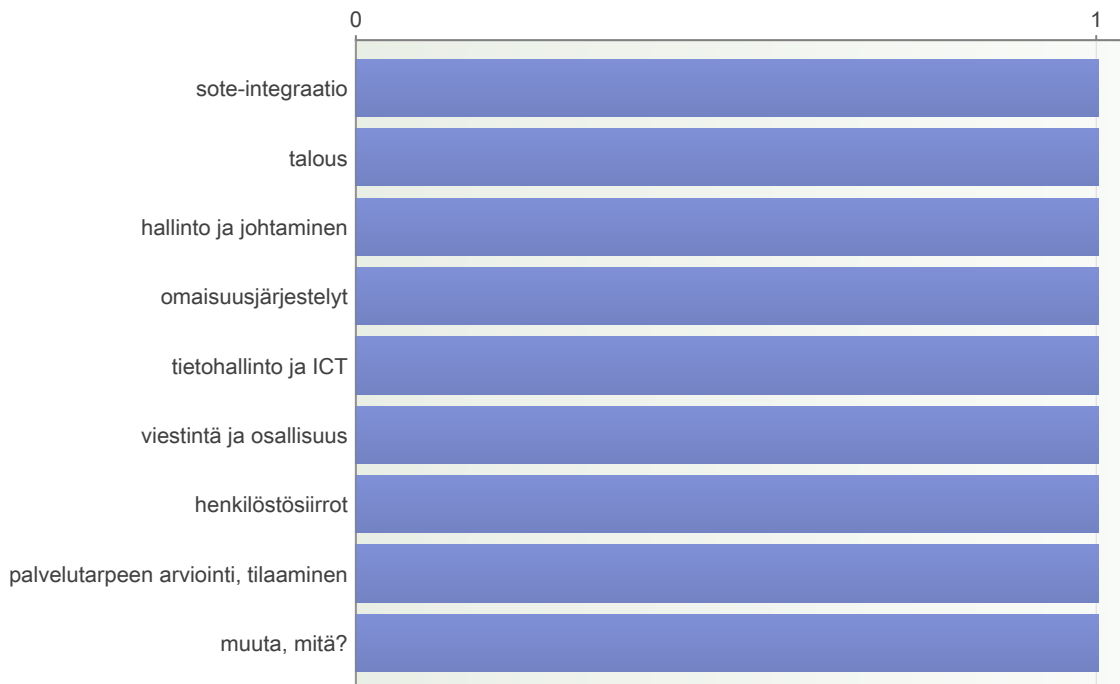
44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Vastaajien määrä: 1

- Kokonaisvaikutusarviointien puuttuessa ja mm. asiaan vaikuttavien lakiesitysten ollessa puutteellisia ei asiaan voi ottaa kantaa.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: muuta, mitä?

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiesitysten perustella on erittäin haastavaa, jollei mahdotonta ottaa kantaa siihen, miten julkishallinnon toimivuus ja taloudellinen kestävyys voidaan turvata uudessa mallissa. Kokonaisuuden arviointi on niin juridisesti kuin erityisesti toiminnallisesti selkeästi keskeneräinen. Siirtymäkauden jälkeisestä tilanteesta ei ole olemassa vaikutustenarviointeja.

Myös maakunnan ja kunnan rajapinta jää lakiesityksissä hahmottumattomaksi. On oletettavaa, että uudistuksen jälkeen tulee jo varsin nopeasti arvioitavaksi maakunnan tehtävien laajentaminen muilla nykyisin kuntien järjestämisvastuulla olevilla tehtävillä, varsinkin mikäli kuntarakenne jää nykyiselleen. Onkin huomioitava, että kansainvälisesti hyvin toimiva ja vahvaan lähidemokratiaan perustuva järjestelmä ollaan korvaamassa uudella vahvasti resursoidulla hallintotasolla, jolle tulevaisuudessa siirtynee myös merkittäviä uusia vastuita nykyisestä kuntajärjestelmästä ja siten kansalaisen kannalta olennainen läheisyysperiaate heikkenee olennaisesti.

Uudistuksen eri vaikutusten arvioimiseksi ja riskien minimoimiseksi olisi vähintään syytä harkita uudistusten

vaiheittaista etenemistä niin maantieteellisesti kuin ajallisesti. Myös eri rajattujen kokeilujen avulla voidaan saada tietoa ennen koko järjestelmän mahdollisesti vähemmän hallittua muuttamista. Siirtymäajat kautta linjan ovat perusteltuja.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

- Keskeisiä esityksiä:

Kuntien mahdollisuus ottaa vastattavakseen maakunnalle säädettyjä tehtäviä tulee sisällyttää lakiin.

Maakuntakaavoituksen siirtäminen itsehallinnolliselle maakunnalle tulee poistaa laista kunnallisen itsehallinnon vastaisena.

Maakuntalaissa ei tule säätää tilaaja-tuottaja-mallista eikä maakunnan palvelulaitoksesta. Riittävä sääntely on, että tuottaminen ja järjestäminen tulee eriyttää. Maakunnan tulee toimia vain järjestäjän ominaisuudessa niissä tehtävissä, jotka sille määrätään.

Lakiin tulee säätää, että yritys-, työ- ja elinkeinopalvelut sekä kotoutumisen edistäminen ovat maakunnan tehtävänalaa, mikäli kunnat eivät vastaa niiden järjestämisestä.

Maakunnan tehtävänalaa koskien elinkeinoelämän ja innovaatioympäristöjen kehittämistä tulee täsmentää ja estää päällekkäisyydet kuntien vastaavan toiminnan kanssa. Maakunnan tehtävää ei tule laajentaa siitä, mikä se tällä hetkellä on maakunnan liiton ja valtion aluehallinnon tehtävien osalta.

Vastuuta ympäristöterveydenhuollosta ei tule siirtää maakunnalle. Kaupungeilla tulee olla mahdollisuus säilyttää ympäristöterveydenhuollon järjestämisvastuu omalla päätöksellään.

Kuntien yleistä toimialaa ei tule rajoittaa.

Valtiolla ei tule olla toiminnallista oikeutta maakuntien itsehallinnollisen päätösvallan alaisissa kuten operatiiviseen toimintaan liittyvissä kysymyksissä. Näitä ovat mm. palvelurakenteeseen, investointeihin tai henkilöstöön liittyvät asiat.

Kunnilla tulee olla itsenäinen päätösvalta yhtiöiden muodostamisessa ja omistamisessa. Maakunnan lisäksi myös kunnilla tulisi olla mahdollisuus halutessaan ja siihen kyetessään perustaa sosiaali- ja terveyspalveluja tuottavia yhtiöitä. Esitysehdotukseen sisältyvä ratkaisu, jossa kunnilta evätään mahdollisuudet perustaa tai omistaa valinnanvapauden piirissä olevia palveluita tuottavia yhtiöitä, on kestävä. Myöskään kuntien omistamien osakkeiden tai muun irtaimen omaisuuden konfiskoimisen mahdollistavat pykälät tulee poistaa.

Omaisuuksien järjestelyt lakisääteisten kuntayhtymien ja maakunnan välillä sekä kuntien ja maakuntien välillä tulee toteuttaa käypiin arviokirjoihin perustuviin velattomiin arvoihin.

Verokattosäännös, jolla rajataan kuntien oikeutta päättää kunnallisveroprosentista, tulee poistaa.